

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za izmenjavo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list z članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Zastopniki poverjenišva UJU — Ljubljana pri g. ministru prosvete.

Obrazložitev zahtev pri gosp. načelniku za osnovni pouk. — Seja Glavnega odbora Činovniškega Saveza in uradniški zakon. — Sporazum v UJU in razpoloženje za nujno pozitivno in stvarno delo v korist šolstva in učiteljstva.

Dne 13. t. m. je minister prosvete, gosp. Boža Maksimović sprejel zastopnike poverjenišva UJU — Ljubljana pov. Andr. Skulja, tajnika Josipa Kobala in urednika »Učit. Tovariša« Ivana Dimnika.

Zastopniki so predložili g. ministru nujne potrebe, ki bi jih bilo treba rešiti v interesu šolstva in učiteljstva Dravske banovine.

Opozorili so na stanje glede šolskega nadzorstva v nekaterih srezih, kjer so bili ob koncu pretečenega šolskega leta postavljeni tkzv. pregledniki ter je položaj ostal za šolstvo in učiteljstvo povsem nejasen. Naj se reši vprašanje tako ali tako, je nujna potreba, da zavlada v tem pogledu neka definitivnost in stabilnost, ki je potrebna z ozirom na uspešen in miren razvoj šolstva.

Vprašanje stanarine in kuriva je tudi v Dravski banovini v veliki večini slučajev nerešeno. Učitelji ne prejemaajo stanarine, ker jim je ukinjena državna stanarina, a občine ne izplačujejo občinske stanarine. Celo one občine, ki so dosedaj izplačevale stanarino, so priče oklevati glede vnošenja stanarine v proračun z motivacijo in v pričakovanju, da bo ista vnešena v državni proračun. Poleg tega se ne izplačuje ne ena ne druga stanarina v mnogih primerih učiteljem in vrtnaricam na vadnicah pri učiteljskih, učiteljem dodeljenim v pisarne sreskih nadzornikov, učiteljem srbohrvaščine, učiteljem prideljenim meščanskim šolam itd. Vse to predvideva pravilnik in bi bila vsa ta vprašanja rešena, ako bi bil pravilnik objavljen. Občine odbijajo stanarino tudi iz razloga, ker ni zadevnih izvršilnih predpisov, oziroma pravilnika.

Isto stanje je v pogledu kuriva, ker zakon o narodnih šolah ne predvideva količine kuriva, ki pripada v poedinih slučajih.

Akutno je tudi vprašanje namestitvev in premeštev učiteljstva z ozirom na svoječasno objavo praznih službenih mest, ker šolstvo in učiteljstvo čaka nanje, in ki za Dravsko banovino še niso izvršena. Mnoge šole in razredi so iz tega razloga še vedno nepopolni in brez učiteljstva.

Glede nameščenja pogodbenega učiteljstva so zaprosili zastopniki, naj se vrše na podlagi poročil bankih uprav ter so se sklicevali na konkretne slučaje.

Kontraktualnim učiteljem, ki jim je banska uprava predlagala podelitev stalnosti, naj bi se ista čimprej podelila. Oni so dobili naše državljanstvo in je to nujno potrebno tudi iz kreditnih ozirov za omogočitev sprejema novih učnih oseb v državno službo in zaradi otvoritve kredita za one, ki so že v službi.

V pogledu pretvarjanja višjih razredov osnovne šole (5., 6., 7. in 8.) v razrede višje narodne šole je nastala velika kolizija. Zakon o narodnih šolah je treba v tem pogledu striktno izvajati. Pretvarjanje razredov (od daja otrok) za razrede meščanskih šol, ni predvideno z zakonom o narodnih šolah. Zaščititi je treba učiteljstvo narodnih šol, ki mu daje zakon o narodnih šolah zakonito pravico do naravnega stanovanja v šolskih zgradbah zidanih za osnovno šolo, da se ta

stanovanja ne bodo oddajala učiteljem drugih šol na škodo učiteljstva narodnih šol. Ker rešuje tudi to vprašanje pravilnik k zakonu o narodnih šolah, se tudi iz tega razloga prosi za njega nujno objavo.

V pogledu stanarine so se obrnili zastopniki do g. ministra s prošnjo, da se tudi učiteljem regulira gnotni položaj in stanarina v zmislu poviškov po novem uradniškem zakonu. Gospod minister je sam pojasnil, da se pri izdaji zakona o narodnih šolah ni moglo regulirati materialno stanje učiteljstva, obljubil pa je, da hoče posvetiti vso pažnjo temu vprašanju ob priliki revizije uradniškega zakona. Vse kategorije ostalih uradnikov so s specialnimi zakoni in uredbami dobile specialne doklade, izvzemši učiteljev. Iz tega razloga so zastopniki zaprosili gospoda ministra, da se učitelji razvrste po novem uradniškem zakonu z ozirom na predpisano izobrazbo (4 + 5 = 9 let študija in diplomski izpit), v vsakem slučaju pa, ako imajo stanovanje v naravi ali prejemaajo stanarino od občine, da se izplača razlika med ocenjenim stanovanjem ali občinsko stanarino in povišano stanarino po novem uradniškem zakonu.

Prosimo g. ministra, da se prizna in izplača upraviteljska doklada vsem upraviteljem, izvzemši onim, ki so oproščeni pouka v razredu.

Urediti je treba tudi izplačilo stanarine onim učiteljem, ki so sprejeti v tečaj za defektno dečo v Beogradu, da jo bodo prejeli iz državnega proračuna, ker jim jo občine ne bodo izplačale z ozirom na to, da niso zaposleni v šoli dotične občine.

Zastopniki poverjenišva so zaprosili g. ministra, naj veruje, da so vsa ta vprašanja iznešena edino v interesu šole in učiteljstva ter iz ljubezni do urejenih razmer v naši državi, v popolnem zmislu intencij kraljevske vlade ter jih iz tega razloga priporočajo kot nujna.

Nato so se zglasili zastopniki poverjenišva tudi pri načelniku za osnovni pouk g. Drag. Djordjeviću, da ga podrobno informirajo o vseh teh zadevah. G. načelnik je z veliko pozornostjo in zanimanjem premetril vsa ta vprašanja.

Dne 12. oktobra se je vršila seja Glavnega odbora Činovniškega Saveza, kateri je prisostvoval poleg predsednika Zveze državnih nameščencev v Ljubljani g. Maksa Lillega tudi podpredsednik Zveze, pov. UJU tov. Andrej Skulja. Ta seja je bila v prvi vrsti posvečena uradniškemu in penzijskemu zakonu ter spomenici Zveze državnih nameščencev v Ljubljani, o čemer prinašamo podrobno poročilo na drugem mestu.

To priliko so porabili zastopniki poverjenišva, da so med potjo stopili v stik z zastopniki zagrebskega poverjenišva, v Beogradu pa z zastopniki izvršnega odbora in beograjskega poverjenišva. Odločilni fak-

torji so pristali na želje ljubljanskega, zagrebskega in splitskega poverjenišva, sprejete na Zidanem mostu, o čemer prinašamo poročilo na drugem mestu ter je s tem podana lepa baza za uspešen in sporazumen razvoj naše organizacije.

Predsednik UJU g. Milan Rabrenović je bil iz tega razloga dvakrat pri g. ministru. Zadeva se je tikala tudi potrditve novih pravil.

Za ojačanje našeg Udruženja.

(Odgovor izvršnog odbora UJU.)

Posle našeg pisma (štampano u 77 broju »N. prosvete«) upućenog sekcijama potpisnicama ovog Zapisnika, mi smo očekivali da ćemo na jednom zajedničkom sastanku sve nesuglasice raspravljati i sporazumno rešiti, bez postavljanja ikakvih uslova ma s koje strane. I kada smo, prvo iz »Učiteljskog Tovariša« a po tom i iz upućenog nam pisma, zaznali za ove uslove i za sastanak u Zid. Mostu dviju sekcija, bez ostalih i bez nas, iskreno da rečemo, na nas je to učinilo veoma težak utisak. Pitali smo se: zar i mi nismo mogli biti na tom sastanku, i zar se nije moglo pokušati da se te nesuglasice otklone dogovorno i bez postavljanja uslova? Ali kada su nam već postavljeni uslovi, mi na njih odgovaramo otvoreno, iskreno i drugarski, bez ikakve rezerve, svesni svoje odgovornosti.

Pošto se u I., II., III., IV. i V. tačci pomenutog Zapisnika iznose mišljenja o ovome što je bilo na poslednjem našoj Glavnoj skupštini to ako bismo i mi na sve to odgovarali, nesumnjivo je da bismo došli u konflikt, stoga u ta pitanja, pošto od toga ni druga strana ne pravi pitanje, ne mislimo i nećemo ni ulaziti i najbolje je i ne ulaziti. Ali izjavljujemo da o legalnosti i pravilnom izboru nove uprave među nama na sednicama Širega odbora ne može biti nikakve diskusije, i to imamo primiti svi bez izuzetka, jer ono što je Skupština rešavala, samo ona može i menjati. To je pitanje van našeg domašaja, a sve ostalo, što god je moguće, primamo. Sada prelazimo da na tačku po tačku postavljenih nam uslova damo svoj odgovor.

1. Pošto je pravo svakog izbranog člana Uprave da se odreče ili ne odreče članstva u Upravi, to i mi pristajemo i izjavljujemo: da bi sadašnja Uprava imala »značaj poslovne Uprave do potvrde novih pravila«, odnosno do »prve naredne skupštine UJU« dajemo časnu reč da ćemo pred prvu našu skupštinu podneti svi ostavke a to će učiniti i strana koja ovo predlaže, i onda će se tim samim staviti na dnevni red na prvoj našoj skupštini i izbor nove uprave.

2. Pošto po našim pravilima Izvršni odbor sačinjavaju: »predsednik, dva potpredsednika, glavni tajnik i 8 članova«, to bismo se ogrešili o Pravila, ako bi u Izvršni odbor Udruženja ušli i »svi poverenici« tj. predsednici sekcija, pošto nova Pravila, koja to omogućuju, nisu još odobrena.

Ali da bi Uprava imala »potrebno oslonu u svim delovima staleža i organizacije« izjavljujemo da pristajemo da se Širi odbor sastavljen od Izvršnog odbora i predsednika sekcija sastaje u »redovnim mesečnim sednicama«, a ako je potrebno i češće i da »ta Uprava deluje u svim poslovima i pitanjima organizacije«, a Širi će odbor u

Dne 19. in 20. oktobra se bo vršila seja širjega glavnega odbora UJU v Beogradu, na katero pridejo zastopniki vseh poverjeništev in katero bo v prvi vrsti posvečena razvrstitvi in zahtevam učiteljstva z ozirom na nov uradniški zakon.

Zastopniki poverjenišva so odšli iz Beograda z zadovoljstvom v srcu ter v trdnem prepričanju, da je le v pozitivnem, treznem in stvarnem delu naš spas in le v tem tudi zmaga naših zahtev.

prvoj sednici naći samo pokriće tim izdaci-ma za dolazak predsednika sekcija.

3. Smatramo da direktive za pravac pisanja u listu daje Uprava a ne urednik, i da ona prema tome postavlja i smenjuje urednike i snosi odgovornost za ono što se u listu donese. Za to imamo primera i u prošlosti kada je uprava smenila jednog urednika »N. prosvete«, što je doneo izvestan članak mimo Uprave. Nalazimo da se ni sadašnoj Upravi ne može ozbiljno zameriti da je pisanje lista bilo neobjektivno i za sve delove nejednako pravno. Ako se mislilo na izvesnu sekciju kojoj je jedna stvar vraćena, ne što se nije htela štampati, već što se izjavila želja da u interesu naših dobrih odnosa ne bi trebalo štampati tu stvar, jer bi u protivnom sledovao i komentar tome. A napomenuto je i to, da ako se i posle datog obaveštenja ipak želi štampanje, neka se vrati, ono će se i štampati. Napominjemo i to, da ne nalazimo za nemoguće »da urednik lista bude i aktivni predsednik jedne sekcije«, jer kada je to mogao biti predsednik Uprave UJU koji je time imao punu vlast i u kome je tada bilo sve skoncentrisano, zašto da to ne bi mogao biti i jedan predsednik sekcije. Ali izjavljujemo da od toga ne pravimo pitanje i da pristajemo »da imenovani forum uprave (s poverenicima) mesto urednika popuni novim neutralnim licem tj. oni, koje se niukoliko nije angažovalo u ovim našim nesuglasicama. U toliko pre i tim lakše ovo će se izvesti što je sadašnji jedan od urednika »N. prosvete« ove dužnosti primio samo privremeno, za koje vreme nije hteo ni pripadajuću mu nagradu primiti; a primio se uredništva samo stoga da bi se u ovim izuzetnim prilikama pokazala veća kompaktnost potreban autoritet Uprave.

4. Ova reorganizacija, izvršena na izložen način, pošto će nesumnjivo imati potrebnog oslonu u svima delovima staleža i organizacije i veći autoritet, izvršiće se odmah, jer će se Širi odbor u najkraćem vremenu sastati.

5. Kao što smo se izjavili pristajemo da »mandat ove Uprave ne može ni u kom slučaju da traje duže od prve naredne skupštine UJU«, samo ne znamo zašto se zahteva da se ta naredna Skupština održi baš u Splitu, kad to nikakve veze niti je imalo niti ima sa ovim pitanjem, i kad po Pravilima UJU (čl. 17.) »Izvršni odbor određuje dnevni red, mesto i dan sastanka Glavne skupštine.«

No i ako Pravila izrično naređuju da određivanje mesta Skupštine vrši Izvršni odbor, mi ipak izjavljujemo da pristajemo da se mesto održanja naredne Skupštine reši u Širem odboru sporazumno.

Ovim smo dali naš precizan odgovor na svih 5 tačaka postavljenih nam u uslovima.

Še je čas, da dvignete število naročnikov „Našega roda“, pošljite še naknadna naročila.

LISTEK.

JANKO GAČNIK:

Nacionalna vzgoja.

(Zmage narodnih šol.)

Ob deseti obletnici plebiscita na Koroškem se pri nas kaj mnogo govori o vzrokih našega poraza; najraje pa se govori o krivicah, ki se jim pripisuje za Jugoslavijo nesrečni izid plebiscita. Pri nas iščejo in kažejo na krivce, v sosednji Avstriji pa med velikim navdušenjem slavijo tudi može, ki so plebiscitno propagando vodili in se jim pripisujejo zasluge za zmago dne 10. oktobra 1920.

Za nas jugoslovenske učitelje je pri vsem tem gotovo najbolj zanimivo, da je med možmi, ki jih sedaj Nemci slavijo in odlikujejo, izredno mnogo učiteljev in da ti učitelji zavzemajo vodilna mesta nemškega plebiscitnega propagandnega dela; saj je vodja in duša vsega tega dela bivši osnovnošolski učitelj g. Vincenc Sumi.

Najvnetejši njegovi pomagači so zopet učitelji, med temi v prvi vrsti pisatelj Per-

skovnik, pisec krasne propagandne knjige, »Ein Volk in Not«, ki je posvečena duševnemu vodji vsega nemškega boja za Koroško, Vincencu Sumiju. Učitelji Sumi, Perković, Preglav, Canko, pa še drugi so bili tudi prvi, ki so že leta 1918. zbrali prve protijugoslovenske bojne čete in je bil njihov prvi vrhovni poveljni učitelj Preglav. Vendar pa bi mi Jugoslovenci plebiscita na Koroškem ne izgubili kljub vsemu propagandnemu delu naših nasprotnikov za časa plebiscita, ko bi učitelji na Koroškem ne delovali že davno pred plebiscitom na raznarodovanju našega naroda na Koroškem. Vzroki nesrečnega izida plebiscita segajo daleč nazaj, še desetletja nazaj v dobo pred svetovno vojno.

Gotovo je, da so po mestih in trgih gospodarski vplivi in socialne razmere speljale tisoče in tisoče Slovencev v nemški tabor že davno pred začetkom svetovne vojne, vendar pa je, posebno po vaseh in zadnjih desetletjih pred izbruhom svetovne vojne največ naših ljudi potujčila šola, predvsem osnovna šola. In kdo je duša šole. — seveda učitelj, osnovnošolski učitelj. Ze poprej sem omenil imena nekaterih koroških učiteljev, ki so vodili boje in plebiscitno propagandno delo — razume se, da so ti učitelji tudi osnovnošol-

ske mladino vzgajali v protislovenskem duhu. Razen v par samotnih vaseh in v gorskih krajih z enorazrednicami, so bili na vsaki šoli osnovnošolski učitelji organi ponemčevalne politike.

Bili so to večinoma sinovi takih slovenskih staršev, ki se za šolsko vzgojo svojih otrok v nacionalni smeri niso zanimali, ker so popolnoma zaupali šoli, so bili sami narodno nezavedni ali pa so špekulirali na boljše bodočnost svojih otrok. Tako je že osnovna šola odtujila slovenskemu narodu bodočega njegovega učitelja. Potujčevanje učiteljskega naraščaja se je nadaljevalo potem lna učiteljsku in če še to ni zadostovalo, da bi stopil učitelj, sin slovenskih staršev v tuje službe, v službo potujčevanja lastnega naroda, je v nemško nacionalnih vodah plavajoča šolska oblast namestila upornega učitelja v kaki prav samotni koroški vasi ali pa na planinski šole kakor sta Strojna in Ojstričica pri Dravogradu. Le malo učiteljev je vzdržalo in ostalo zvestih majki Slavi, tem veljaj vsa čast in vse priznanje; bili so samotni hrast na širokem travniku; le za nje je veljal Koseskega izrek: »Hrast se omaje in hrab zvestoba Slovencev ne gane«. Ob tej priliki bodi tudi poudarjeno, da je ravno

prevaljski okraj, t. j. Mežiška dolina, tako srečna, da je mogla prevzeti v boju izkušene narodno-kulturne bojevnike, katerih značaji so se iskresali v valovih pangermanskega morja in le tem učiteljem se je v prvi vrsti zahvaliti, da postaja Mežiška dolina vedno bolj jugoslovenska. Načini bojev teh učiteljev so sicer različni, nacionalni namen pa je pri vsakem, pa naj si bo tega ali onega svetovnega naziranja — isti namreč — da se izgubljeni sinovi zopet privedejo v naročje majke Slave.

Toda povrnimo se zopet v mislih na Koroško v predvojni časih in pogledimo v šolo, v razred učitelja ponemčevalca.

Zvest navodilom od zgoraj uredi vsako učno uro in z njo vsak učni predmet tako, da služi ponemčevalnemu namenu. Ni mu ravno do tega, da bi slovenski otrok pridobil mnogo znanja, ni tudi neobhodno potrebno, da bi se moral slovenski otrok naučiti nemškega jezika, glavno je in to je cilj koroške šole, da se otrok vzgoji v slovenskega narodnega odpadnika, da vzljubi nemški narod, zasovraži pa lastni, slovenski rod.

(Konec prihodnjč.)

Posvetite še en teden delu za „NAŠ ROD“ in pošljite naročila po prejetih položnicah.

Iz ovog odgovora jasno se vidi da smo sve uslove po svojoj suštini primili, samo u formi, koja je našim Pravilima i skupštinskim rešenjima propisana, i ovim smatramo da su sve nesuglasice koje su ometale zajednički rad svih delova našeg Udruženja time likvidirane i da od sada u našem Udruženju ima da nastane potpuno normalno stanje.

Kada se sve ovo i na narednim sednicama Šireg odbora bude i izvelo, mi ćemo i

tada i uvek ostati dosledni svojoj ranijoj izjavi da naši položaji kao i samo članstvo u Upravi vazda stoje na raspoloženju.

U ime Izvršnog odbora

Pretsednik UJU: M. Rabrenović.

Potpredsednik: Milorad Vujanac.

Član Uprave: M. V. Popović.

Naše upravičene težnje.

Odbor Zveze državnih nameščenih in upokojencev v Ljubljani je na plenarni seji dne 7. oktobra 1930. soglasno sklenil in naročil svojim delegatoma, ki se udeležita plenarne seje Glavnega Saveza v Beogradu dne 12. t. m., naj zastopata njene težnje, kakor so izražene v naslednji resoluciji:

Resolucija:

1. Glavni Savez naj na merodajnih mestih zastavi vse sile, da se načrt novega uradniškega in pokojniškega zakona v najkrajšem času vzakoni.

2. Če bi to v doglednem času ne bilo izvedljivo, naj skuša Glavni Savez doseči čim skorajšnje priznanje specialnih doklad vsemu uradništvu I., II. in III. kategorije, ki jih doslej še ni prejelo.

3. Našim v inozemstvu živčim upokojencem naj se izplačujejo neokrnjene draginjske doklade. V ta namen naj se črta čl. 23. odločbe ministrskega sveta z dne 8. oktobra 1924. D. R. br. 107.201 ex 1924. in naj se ti zahtevi smiselno prilagodi tudi odločba predsednika ministrskega sveta z dne 22. januarja 1930., št. 1747/I.

4. Ker so zaradi odprave stanovanjske zaščite mnogi hišni lastniki zvišali najemnine preko zlate paritete, naj se vsaj za državne uradnike in upokojence najemnine zaokonski maksimirajo ali naj se na kakršenkoli drugi način čezmerno in oderuško zviševanje najemnin prepreči.

5. V Dravski banovini naj se uvrstita vsaj mesti Maribor in Murska Sobota v I. dravinjski razred.

6. Davki na osebne prejemke državnih uradnikov in upokojencev, ki predstavljajo zanje težko breme, naj se čim bolj reducirajo in s tem ustvari delno izboljšanje njihovih osebnih prejemkov.

7. Aktivni in upokojeni državni uradniki naj se s posebnim zakonom oproste plačevanja odkupnine za tridnevno osebno delo, ki jim ga nalaga čl. 38. zakona o samoupravnih cestah.

8. Državnim upokojencem naj se prizna vsaj dvanajstkratna ugodnost polovične vo-

nje po državnih železnicah in parobrodih na leto.

9. Dvomesecna posmrtna pomoč naj se prizna brez drugih formalitet rodbinam umrlih aktivnih uradnikov, ki so dokazano siromašne.

10. Brezplačno lečenje naj se prizna vsem aktivnim in upokojenim državnim uradnikom tudi za II. razred državnih in banovinskih bolnic.

11. Omoženim državnim uradnicem naj se prizna izplačilo polnih draginjskih doklad.

12. Vprašanju ustanovitve uradniških zbornic po posameznih banovinah naj se posveča v smislu sklepov skopljanske glavne skupščine iz leta 1929. največja pažnja.

Vse pokrajinske zveze in vsa pri Glavnem Savezu neposredno včlanjena centralna udruženja morajo plačevati članarino Glavnemu Savezu (točka a) čl. 10. in čl. 26. statuta) redno in pravočasno. Zato naj Glavni Savez čim prej izda vsem pokrajinskim Zvezam in centralnim udruženjem ob zapretilni sankcije, ki jo določa statut, najni poziv, naj točno izpolnjujejo članske dolžnosti. Organizacije, ki ne izvršujejo teh osnovnih dolžnosti, naj se brezpogojno izločijo iz Glavnega Saveza.

Končno odbor Zveze naroča delegatoma, naj stavita sledeči vprašanji:

1. V kakšnem stadiju se nahaja vprašanje splošne ukinitve prispevkov za Zvezo nabavljalnih zadrug ter vprašanje ukinitve prisilnega članstva pri istih?

2. Kakšen odgovor je uprava Glavnega Saveza prejela na predloženo resolucijo, sprejeto na glavni skupščini v Skopju dne 23. septembra 1929., od kompetentnih mest?

V ostalem vsebuje resolucija, katero sta Zvezina odposlanca, gg. M. Lilleg in Andrej Skulj, predložila v imenu Zveze državnih nameščenih in upokojencev v Ljubljani plenarni seji Glavnega Saveza dne 12. oktobra 1930., še več zahtevkov, nasvetov in predlogov za presodno in izboljšanje notranjega ustroja centralne organizacije, ki pa po svoji naravi ne sodijo v javnost.

Za razvoj gospodinjstvo nadaljevalnega šolstva v Dravski banovini.

(Zborovanje voditeljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol.)

Dne 6. in 7. t. m. so se zbrale učiteljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol v Okrožnem uradu za zborovanje delavcev v Ljubljani, k delovnemu načrtu za te šole.

Navzoči predstavniki: G. ing. Podgornik, načelnik banke ukraje, g. Kofol, zastopnik Kmetijske družbe, tov. Kobač, zastopnik UJU, pov. Ljubljana.

Pozdravi.

G. ing. Podgornik pozdravi v imenu banke uprave. G. Kofol pozdravi navzoče v imenu Kmetijske družbe. Tov. Kobač pa v imenu UJU ter opraviči tov. poverjenika, ki je uradno zadržan.

Poročila.

G. prof., referent Krošelj poroča o stanju gospodinjstvo nadaljevalnih šol iz Dravske banovine. Med govorom omeni razstavo, ki je bila prirejena v isti dvorani. V začasni odbor so izvoljene: Predsednica tov. Mešiček Anka, podpredsednica tov. Leopoldina Kovič-Pleveljeva, tajnici tov. Jankovič in Kulovec. Ob 12. uri je bilo zaključeno dopoldansko zborovanje.

Strokovna poročila.

Nadaljevanje ob 14. uri. Tov. predsednica pozdravi navzoče in odda besedo predavateljici tov. Kovič-Pleveljevi, ki je obravnavala temo: »Kako ohranimo po deželi pri gospodinjstvo nadaljevalni kmet. značaj«. Obravnavala je sledeča vprašanja: 1. Po pripravi učiteljice. 2. Podpora oblasti. 3. Alkohol v družini. 4. Oprema hiše. 5. Prazniki. 6. Razmerje med tašo in »mlado«. 7. Odnosaji do poslov. 8. Odnosaji do moža. 9. Vzgoja otrok. 10. Prijateljstvo med sosedščino. 11. Ljubezen do domače grude in navade mestnega življenja. 12. Potreba vrta je domače cvetje. 13. Ekskurzije. 14. Hrana, ki je mogoča v kraju. 15. Stare tradicije. 16. Ročno delo. 17. Narodna noša. 18. Domača kronika. 19. Zaključne slavnosti.

K. debati predavanja so se priglasile tov. Zagarjeva, Pleškova, Mešičkova, Vadvnjal in Rakova.

Poročila voditeljice tečajev.

Nato so voditeljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol podala poročila iz posameznih krajev, in sicer: 1. Celje okolica, tov. Kovač. 2. Domžale, Lazar. 3. Celje šolske sestre č. sestra Vilma. 4. Gorje pri Bledu, Razinagar. 5. Hum pri Ormožu, Vadvnjal Anica. 6. Grahovo, Mercina. 7. Ljubecna pri Celju, Zagar in Olga Plevelj. 8. Moravče, Žitko

Minka. 9. Makole, Potučnik Ema. 10. Moste, Rakova. 11. Perniče, Praprotnik. 12. Žirje, Miklavčič. 13. Križ nad Mariborom, Čepe. 14. Gaber, Grum Andreja. 15. St. Lenart v Slov. goricah, Avgusta Vigert. 16. Zagorje, Žitko Anica. 17. Šmartno v Rožni dolini, Ivanka Požar.

Ob 6. uri se je skupščina prekinila in nadaljevala drugi dan ob 8. uri zjutraj.

Drugo predavanje.

Podpredsednica otvori anketo ter je oddala besedo predavateljici tov. Mešiček. Predavala je o temi: »Kako praktičen pouk zvežemo s teoretičnim poukom«. K. debati so posegle tov. Jankovič, Zagar, Golobova in Rakova.

Nato je sledila razlaga poslovanja, o katerem je poročal g. referent Krošelj.

Razstava učil, ročnih del in knjig za gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

Za udeležence je bila prirejena razstava vzornih knjig za gospodinjstvo ter učil in ročnih del, izvršene od učenk gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

Največ so razstavile šolske sestre iz Maribora. Vse je zelo zanimala domača lekarna, v kolikor jo gospodinja sama lahko nasuši in izvrši doma. Med drugimi so bila izstavljena žakljenastina, zelo praktična ročna dela iz Ljubecne in Jevnice.

Sprejeti predlogi.

I. Delovno občestvo gospodinjstvo nadaljevalnih šol prosi banko upravo, da postopoma v okviru finančnih razmer oskrbi gospodinjstvo nadaljevalnih šolam (potrebni kuhinjski inventar, štedilnik, šivalni stroj).

II. Tečajji za učiteljice za gospodinjstvo nadaljevalne šole naj se vrše po smernicah, ki jih je zamislila bivša mariborska samouprava.

III. Za prepotrebne sestanke odbora gospodinjstvo nadaljevalnih šol naj bi prispevala vsaka gospodinjstvo nadaljevalna šola 1% sprejetega honorarja.

IV. Za težavno in odgovorno nalogo učiteljice kmetijske gospodinjstvo nadaljevalne šole je treba temejite priprave, ki je ne morejo nuditi kratkotrajni tečajji. Taka temejlita in vsestranska izobrazba je mogoča le v posebnem internatsko urejenem zavodu, kjer bi se osredotočilo vse delo za napredek kmetijsko-gospodinjstvo šolstva in ljudske prosvete na deželi. Ze več let opozarjamo na potrebo takega zavoda za izobraževanje učiteljic in prosimo kr. banko upravo, da uresničenje te ideje čimbolj pospeši.

V. Zaradi posebnih nalog, ki jih vrši kmetijsko gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo so za njeno upravo in organizacijo potrebni posebni usposobljeni organi. Naj bi se uprava teh šol ne smatrala kot manj važen privesek kake druge uprave in bi se pritegnile k sodelovanju tudi strokovnjakinje iz vrst učiteljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

VI. Pri novih šolskih zgradbah in prezidavah naj se vselej tudi misli na prostore za gospodinjstvo nadaljevalno šolo in naj se pred odobrenjem načrta da priliko izkušeni učiteljici gospodinjstvo nadaljevalne šole, da poda svoje mnenje glede primernosti teh prostorov.

VII. Naše prizadevanje vzgojiti v kmetijski mladini zmisel za okusno domačo opremo in okras kmetijskega doma in naša težnja, izriniti iz njih razen ničvreden kič, bi našla veliko oporo, ako bi nam nudila kr. banka uprava kake pripomočke v obliki zbirke, vzorcev, umetniških map, nastenskih slik, ki bi krožile od šole do šole in bi z njimi lahko nazorno demonstrirale svoja navodila.

VIII. Za usmirjenje našega dela in naše stalno spopolnjevanje in samozobraževanje bi bilo velikega pomena posebno glasilo za kmetijske in kmetijsko-gospodinjstvo šole. Naročamo odborom delovnega občestva, da skušajo to misel realizirati, banko upravo pa prosimo, da nam nudi svojo pomoč.

Odbor delovnega občestva gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

V odbor so izvoljene: Predsednica tov. Mešiček, podpredsednica tov. Pleško, odbornice: tov. Jankovič, Leben — za poverjenice UJU: Kovič-Plevelj in Pleško.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

En gros.

En detal.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

Iz Zveze drž. nameščenih.

SEJA GLAVNEGA ODBORA ČINOVNIŠKEGA SAVEZA V BEOGRADU DNE 12. OKTOBRA 1930.

Zvezo državnih nameščenih in upokojencev v Ljubljani sta zastopala predsednik g. Makso Lilleg in podpredsednik Andrej Skulj, poverjenik UJU.

Najvažnejše in najaktualnejše vprašanje vsega državnega uradništva je čimprejšnje uzakonjenje uradniškega zakona.

Ni to vprašanje važno samo za aktivne uradnike, še težje ga čakajo penzionisti. Po poviških, ki so jih prejeli uradniki iz I. kategorije, čutijo potrebo po reviziji posebno oni iz III. in nekateri stroke iz II. kategorije, ki do sedaj še niso bile deležne poviškov, kakor tudi penzionisti, posebno starupokojenci. Veliko je uradnikov, ki komaj čakajo odpomoči, kar naj jim da novi uradniški zakon in z njimi uzakonjeni poviški na prejemkih.

V podrobnosti zakonskega osnutka se ne da spuščati, ker niso oficijelno znane. Lahko se poudari, da bo novi zakon v vsakem oziru izboljššan in so se upoštevali vsi upoštevanja vredni nasveti in predlogi. Materijelno vprašanje je upati, da bo ugodno rešeno. Detajlno se ni govorilo.

Preden bo zakon podpisan, bo upoštevana vsaka želja in to vsake kategorije. Vsa bo moral biti razvrščen po usposobljenosti in odgovarjajočim študijem.

Zakon o uradnikih je gotov. Istotako sta gotova zakona o penzionistih in penzijskem fondu.

Na nas je, da sedaj sodelujemo na razvrstavanju, kar je najvažnejše, pri katerem delu morajo sodelovati vse kategorije, vse stroke. To mora biti delo nas vseh, da bo popolno in pravično.

Razvrstitev mora biti prilično hitro izvršena. Po razvrstitvi bodo pozvane vse naše organizacije, da dajo svoje mnenje, nasvete in predloge. Iz vsega tega bo nastala popolna jasnost.

Ves zakon je izboljššan v vseh ozirih na podlagi raznih predlogov in kritik.

Penzijski zakon.

Tu bo treba nove organizacije vsega sistema. Fond bo uveden. Penzija pripada državnim uradnikom po 10. učinkovitih službenih letih in polna s 35 službenimi leti. Procent bo, kakor se čuje, mal in se bo računalo od 3 do 4% od vseh stalnih prejemkov.

Proučili so se zakoni Francije, Nemčije, Angleške, Češkoslovaške in Madžarske, Francozom in Nemcem se še ne bomo mogli približati, pač pa Čehoslovakom in Madžarom. Cilj je, da se odporome najpotrebnejšim in s tem pobija korupcija. Pridobitev bo, če se bodo vsi prejemki vstevali v penzijo. Sedaj je vsak dan nevarno, da se prejemki (draginjske doklade) zmanjšajo.

Da pa bo mogel Čin. Savez doseči čim večje uspehe, je potrebno, da okrepimo našo Zvezo v Ljubljani.

Poudarjalo se je naj Čin. Savez deluje na to, da bo zakon objavljen vsaj v decembru, v skrajnem slučaju je popustiti od za-

hteve takojšnje realizacije, da bi se nove plače izplačevale šele 1. aprila 1931.

Kako je s stanarino za učitelje, ki imajo po novem zakonu o narodnih šolah uzakonjeno posebno stanarino, odnosno stanovanja v naravi.

Pov. Skulj je pojasnil, da velika večina učiteljev ne prejema stanovanj v naravi ne v denarju od občin. Je to težko vprašanje, ki bo vplivalo na razvoj našega šolstva in prosvete. Učiteljstvo je v drugičnem položaju kakor ostalo uradništvo. Prvo službuje največ v krajih kjer sploh ni dobiti stanovanj, zato mora dobiti primerna stanovanja v naravi. Jasno pa je, da bo event. povišana stanarina mišljena kot nekaka draginjska doklad in bi ne bilo prav, da bi jo učiteljstvo izgubilo. Je odločno zato, da se da učiteljstvu naturalna stanovanja in plača diferencna precenjenega stanovanja, oziroma med občinsko in državno stanarino po novem zakonu.

Savez je dobil nalogo, da v tem pravcu deluje.

Član Bratanič želi, naj se Savez zavzame, da se da poviške vsem onim kategorijam, ki jih do sedaj še niso prejeli in to takoj, da bodo lažje čakali, ker so pomoči nujno potrebni.

Glavna skupščina Čin. Saveza.

Član Bratanič je za odgoditev skupščine za eno leto, ki pa naj bo potem na Cetinju.

Predsednik ej za to, da se vrši v Beogradu, in sicer takoj ko se pokaže, ko bo najnujnejše, da podpremo delo na čin. zakonu. Do takrat pa bodo pozvani predstavniki organizacij, da dajo svoje predloge za nasvetovanje in da se po potrebi poudarijo obče važne stvari na skupščini sami. Zogotavlja pri tej priliki, da bo vsaka predstava katerekoli kategorije prečitana.

Sklep. Skupščina se vrši v Beogradu pred sprejetjem uradniškega zakona, da ta podpre delo komisije in opozori vlado, da v polni meri ugodno reši to vprašanje.

Tovariši iz Cetinja le žele, da se vrši kongres v Cetinju.

Podpredsednik pledira za Beograd, v Cetinju pa naj bo po sprejetju zakona, ko bomo dobili poboljšanje naših prejemkov. Samo iz skrbi za dober izid zakona in ugodno rešitev materialnega vprašanja smo za Beograd.

Prispevki za nabavljalne zadruge.

Sproži se vprašanje prispevka za nabavljalne zadruge. Podpredsednik je mnenja, da se je v tej stvari zgrešilo. Je za to, da bi prispeval vsak uradnik 36 mesecev, več plačano naj se vrne.

Novi bi itak plačali tudi po 36 mesecev. Predsedniki organizacij bi morali biti v vodstvu (odboru) in ti naj bi odločali in kontrolirali delo in razpolaganje z denarjem. Zadeva naj pride na dnevni red glavne skupščine Čin. Saveza, da odloči ali naj plačuje in če, kako in koliko naj plačuje.

Spomenica Zveze državnih nameščenih in upokojencev v Ljubljani.

Član Lilleg je prečital spomenico ljubljanske Zveze in jo primerno in s poudarkom tolmačil. Prvi del je bil sprejet z velikim odobravanjem in soglasnimi sklepi v smislu spomenice same.

Drugi del, pri katerem je predlagatelj že itak odločno smer resolucije še podčrtal in zlasti predočil pasivnost vseh pokrajinskih zvez izven ljubljanske in zagreške Udruge — je ostal upravni odbor nekamo pasiven.

Stavljen je bil predlog glede plačevanja polne penzije onim, ki žive v inozemstvu, pojasnilo se je, da je za one, ki so stari nad 60 let ugodno rešeno.

Za ostale bo to težko razen za one, ki žive v tujini iz nacionalnih oziror.

Glede stanovanjske zadeve se je razvnela kaj dolgotrajna debata, pa ni rodila nobenega pozitivnega sklepa.

Glavni sklepi.

Čimprejšnje uzakonjenje uradniškega zakona in zakona za penzioniste.

Ako je to takoj nemogoče — naj se dajo dodatki onim iz I., II. in III. kategorije, kateri jih do sedaj še niso prejeli.

Nujna pomoč penzioniranim — zlasti starupokojencem.

Skupščina naj odloči o nadaljnjem plačevanju prispevkov za nabavljalne zadruge. Vse točke predlogov naše Zveze ad I.

Pomemben švicarski
DEŠKI INSTITUT

išče

v Ljubljani in Sarajevu izvenuradne
zastopnike

(akademiki, učitelji imajo prednost)

Natančne ponudbe naj se pošljejo pod št. R. 2770 na Rudolf Mosse A. G., Zürich.

Osebne zadeve.

—i Stalnost v državni službi po § 71. zakona o narodnih šolah je priznana; Mikuličič Anki, učiteljici v Plešcu; Zorjan Justinu, učiteljici v Ločah.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.